

עומקא דפרשה

- דין תמיד בלחה"פ ובת"ת
- שער הציון
- ברכה ע"י לחם הפנים
- קושיא לקראת פורים

- דין סידור הלחם והבזיכין
- הקנים שבשלחן לחם הפנים
- טלטול הקנים בשבת
- הנס בלחם הפנים

פר' תרומה - בעניני לחם הפנים
 בס"ד ערש"ק ב' אדר תשע"ב

טלטול קנים של לחה"פ בשבת

הרב מ. שינברג

בשבת כג: אמר ר' אלעזר שמתני' דקנים דתנן לא סידור קנים ולא נטילתם דוחה את השבת נשנית קודם התרת כלים שאז היה אסור אף טלטול כלי שמלה לצורך ובמסקנא אמר רבה דילמא אחר התרת כלים ואסור משום שבהאי פורתא לא מיעפש. ובתוס' סוכה מ"ב: מבואר דאיסור טלטול קנים הוא משום מוקצה ועיי"ש ברעק"א שהקשה א"כ מ"ט אמרו בסוגיא הנ"ל איסור מטעמים אחרים והניח בצע"ג.

ויש לדון ליישב בדוחק דהנה מצינו שיש דברים שראויים לשימוש ואעפ"כ דינם כמוקצה גמור דלא חזי כיון שהקצו למצוה ונאסרו בשימוש אחר נאסרים אף בטלטול ואע"פ שצורך מצוותם גופה הוא בטלטולם בשבת אי"ז מבטל מהם שם מוקצה עי' ביאור הגר"א תרנ"ח ב' בשם ירושלמי ועי' פמ"ג א"א ש"ח יב. ומסתברא שאף דבר שהוקצה למצוותו יכול לבטל ממנו הקצאה זו שאם בזמן מצוות לא ישתמש בו למצווה ועומד עכשו לשימוש אחר כבר אינו מוקצה. וא"כ י"ל שיש בקנים את ב' האיסורים הנ"ל דמש"כ תוס' דהוה מוקצה אי"ז כשאר דבר שאין תורת כלי עליו, אלא תורת כלי עליו רק שאם מיוחד ללחם הוקצה למצוותו, וכבר א"צ לסוגיא דשבת קכ"ג: הנ"ל.

אלא שהיה אפשר עדיין שיכנס מער"ש ויסלקם ויבטל מהם את יחודם למצווה וא"כ בשבת אח"כ יהא רשאי לסדרם ועי"ז אמרו שקודם התרת כלים נשנית משנה זו א"נ דבהאי פורתא לא מיעפש, ומה"ט אפי' אם יתיר את איסור מוקצה הנ"ל מ"מ אסור לסדר. וא"ש בזה הא דקאמר לרבה דאמר שאסור משום דבהאי פורתא לא מיעפש והו"ל של"צ כלל תינח סידור קנים אבל נטילתם הרי לצורך מקומם ודאי שרי ליטלם. ולהאמור יתפרש דסידור קנים אסור מטעם שבגמ' שבת ונטילתם משום מוקצה כמש"כ תוס' (ומדוקדק בלשון תנא שלא אמר סידור קנים ונטילתם אלא חילק לא סידור ולא נטילתם).

תפקיד הקנים שבין לחמי הפנים

הרב יצחק ליסיצין

בשבת כג: כתב רש"י ד"ה סידור הקנים, שהיו נותנין במערכת לחם הפנים בין חלה לחלה להפרידן ליכנס הרוח ביניהן שלא יתעפשו. וכך אמר רבה בהמשך הגמ' קכד. קנים טעמא מאי משום איעפושי בהאי פורתא לא מיעפש. וכ"כ רש"י תרומה (כה,כט) ומנקיותיו אלו הקנים שמנקין אותו שלא יתעפש.

והקשה הרב שלמה לינדנר שליט"א מרש"י לעיל שם שכתב ומנקיותיו תרגומו ומכילתיה, הן סניפים כמין יתדות זהב עומדין בארץ וגבוהים עד למעלה מן השלחן וכך' ומפוצלנין ששה פצולים זה למעלה מזה וראשי הקנים שבין לחם הלחם סמוכין על אותן פצולים כדי שלא יכבד משא הלחם העליונים על התחתונים וישברו, ולשון מכילתיה סבלותיו כמו נלאיתי הכל. עכ"ל. וא"כ מה קאמר רבה דטעמא דקנים רק משום איעפושי ובהאי פורתא לא מיעפש, האיכא נמי טעמא כדי שלא ישברו הלחמים מכובד העליונים לכך ניתנו הלחמים ע"ג קנים התלויים בסניפים. ולכאול' ישברו במשך השבת בהכבידם זה על זה. ואת"ל דגם השבירה ע"י הכובד היא רק ע"י ריבוי זמן, [כדאשכחן (לעיל יט) שנותן קורות על שום בוסר ומלילות, ובריבוי הזמן שהן מכבידות יוצא המשקה]. מ"מ הו"ל לרבה לומר גם זה דבהאי פורתא לא ישברו.

ונראה בס"ד ליישב דהנה כגון ערימת ספרים כבדים זה על זה, אין שום קלקול לתחתונים מפני כובד העליונים. אך אם יהא איזה קנה בין

בדין סידור לחם הפנים והבזיכין

הרב משה וינר

במנחות דף ח עד שלא פרקה נפרס לחמה פסול ואין מקטיר עליו את הבזיכין, משפרקה נפרס לחמה פסול ומקטיר עליו את הבזיכין ואמר ר"א וכו' כיון שהגיע זמנה לפרק אע"פ שלא פרקה כמאן דפרקה דמי, ואמאי תהוי כמנחה שחסרה קודם קמיצה, הא לא קשיא מנחה לא בריר ברירה קומץ דידה, והא בריר קומץ דידה. וכיון שהגיע זמנה לפרק כמאן דפרקה דמיא, אלא מעתה תהוי כשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאין מקטירים קומץ עליה ר"א סבר ליה כמ"ד שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהם. ופירש"י דהגיע זמנה לפרק שעברו שש שעות וקו' הגמ' למה בהגיע זמן לפרק לא נפסל מדין מנחה שחסרה קודם קמיצה, ואין מועיל הגעת הזמן דלא יפסל מדין מנחה שחסרה קודם קמיצה, דהרי מ"מ לא הוי סילוק הבזיכין והוי כקודם קמיצה, אלמא לא יליף מנחה ממנחה. ומתוך לעולם ממנחה יליף ולא דמי לחה"פ לשאר מנחות, דמנחה לא בריר קומץ דידה שהכל ביחד הלכך קודם קמיצה ליכא למימר כמאן דקמצה דמיא דהא מחוסר מעשה. אבל לחם הפנים בריר קומץ דידה דקאי בבזיכין באפי נפשיה הלכך משהגיע זמנה לפרק כמאן דקמצה דמי ע"כ.

ושיטת רש"י מבוארת שהמסקנא דבלחה"פ סילוק הבזיכין חשיב ממש כקמיצה, ולכן תלוי בסוף ו' שעות שזה זמן סילוק הבזיכין. והחילוק בין קודם סילוק לאחריו, שזמן סילוק חשיב כקמיצה, וקודם סילוק זה מנחה קודם שקמיצה, ולאחר סילוק כאחר שקמיצה, לכן לא נפסלו הבזיכין בנפרס לחמה לאחר זמן הסילוק.

אמנם ברמב"ם (בפ"ה מתו"מ הט"ז) כ' הגיע זמן הלחם להסירו הרי זה כמו שהסירו. ולפי"ז לא תלי כלל בזמן הסרת הבזיכין אלא בזמן הסרת הלחם שזה בשבת בבוקר. וביאר הגרי"ז שהפסול הוא מחמת דין בסידור הלחם, ואם נפרסה אחת מחלותיה כולן פסולות דחסר דין סידור, ולא מדין מנחה שחסרה קודם קמיצה. וזה גופא הוקשה לגמ' שאם סילוק הלחם הוה כקמיצה לא יועיל הגעת הזמן, כיון שצריך קמיצה בפועל, ובע"כ שלא שייך כאן כלל פסול של מנחה קודם קמיצה.

ובעיקר הגמ' צ"ע שהרי הסברא שבריר קומץ דידה שייך גם בזמן שיש סידור הבזיכין והלחם בשולחן, וא"כ שלעולם לא יפסל בנפרס לחמה אפילו בקודם שהגיע זמנה לסלק, ולמה לא מקשי למה נפסלו הבזיכין קודם זמן סילוק, וזה פשוט דכל הפסול בבזיכין שייך רק אם נדון כקרבן אחד וכמו מנחה קודם קמיצה, שהכל חשיב קרבן ואין עדיין שם שירים, ואם נימא שבלחה"פ בריר קומץ דידה והלחם נחשב שירים גם קודם שהגיע זמנה לסלק לא יפסל, ולמה הסברא דקמץ כמאן דבריר מועיל רק אחר זמן סילוק.

והרמב"ם שמבאר שתלוי בזמן הסרת הלחם בע"כ שאין הכוונה זמן הסרת הלחם מחיל שם קומץ ושירים, שאיך יעשה סילוק הלחם קמיצה בבזיכין. ועוד שהגמ' בכל מקום קורא לסילוק "הבזיכין" קמיצה עי' לעיל ז: קומצין מכלי שע"ג קרקע שכן מצינו בסילוק בזיכין. וברש"י שם "ובזיכין" מתירין את הלחם כקומץ שמתיר את המנחה דקומץ מיקרי אזכרה ובזיכין נמי מיקרי אזכרה ועי"ש. והינו שסילוק הבזיכין הוי קמיצה ולא סילוק הלחם, וא"כ למה לאחר זמן הסרת הלחם לא נפסלו הבזיכין, הרי עדיין לא היתה קמיצה, והוי כמנחה שחסרה קודם קמיצה. ועוד צ"ע שהגמ' מקשי אלא מעתה תהוי כשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ולמה קורא ללחם שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה הרי לא סילק הבזיכין ועדיין לא היה קמיצה והלחם לא נהיה שירים. וזה פשוט שגם לאחר שהגיע זמן הסרת הלחם יש דין סילוק על הבזיכין, וסילוקן הוי כעבודת קמיצה שהרי לעולם זמן הסרת הלחם זה מהבוקר והסרת הבזיכין זה בשעה שביעית, ואפ"ה יש לזה שם קמיצה, וא"כ בע"כ שלא חשיב כנקמץ ולמה קורא כאן ללחם שירים כאילו הוי לאחר קמיצה וצ"ע.

ואשר יראה שכונת הגמ' בתירוק דבריר קומץ דידה, היינו שאין כלל דין קמיצה בלחם עצמו, ואינו כמנחה שטעונה קמיצה, אלא יש שם עבודת קמיצה "בקומץ עצמו" שסילוק הבזיכין הוי שם עבודת קמיצה. ולכן יכול להוכיח מזה שקומצין מכלי שע"ג קרקע, אבל

הנס בלחם הפנים

הרב מאיר מנדלסון

א. כ' הרמב"ם (פ"ה מתמידין), מ"ע לסדר לחם הפנים בכל יום שבת על השלחן לפני ד' בהיכל שנא' "ביום השבת יערכנו". ובגמ' (חגיגה כו: ועוד) בחגים היו הכהנים מגביהים את שלחן לחם הפנים ואומרים לעולי רגלים, ראו חיבתכם לפני המקום סילוקו כסידורו שנאמר לשום לחם חום ביום הלקחו. ונחלקו הראשונים מהו הנס. דעת רש"י שנשאר הלחם חם במשך כל השבוע ולא נתקררה. אמנם התוס' חולקים וס"ל שהיה רך [טרי] כל השבוע. ומה שכתוב "חום ביום הלקחו" לאו דוקא דחם לא היה [אף בשעת סידור] דאיכא מ"ד במנחות (דה:): שהלחם הפנים היתה נאפת מע"ש [שיטת ר"ש] ואין דוחה שבת. וא"כ א"א שישמור החום עד השבת, לפי"ז בסידורו לא היה חם כש"כ בסילוקו. ומיישב רש"י אם לא שנא' להמ"ד שנאפה מע"ש שהלחם היה נשאר בתנור מאפיה בע"ש עד השבת בבקר, ע"כ. לפי רש"י יוצא שהלחם היה חם בשעת סידורו, וכן בשעת סילוקו היה עדיין חם.

הבית דוד על המשניות (בליקוטים חגיגה ג, ח) סובר שאי"צ לדחוק כך שכיון שהיה זה בדרך נס, א"כ גם זה היה חלק מן הנס שהיה נשאר חם עד שבת בבקר אפי' חוץ מתנור. והשושנים לדוד (ליקוטים שם) השיג עליו, שיש לדייק מלשונו שכתב שסילוקו לשבת הבאה חם "כיום סידורו" ולא כתב "כסידורו" וכונת עפ"י מש"כ בתמיד (לא:): שבתחילה היו מסדרין אותו בע"ש אחר האפיה על שולחנות של שיש. ואח"כ בשבת היו נותנים אותו על שולחן לחם הפנים, וא"כ ביום סידורו, הכוונה אינה לסידור בשולחן בשבת, אלא לסידור הלחם על אותם שולחנות של ע"ש, והיה חם שלא עפ"י נס, כיון שעתה יצא מהתנור. והנס היה שביום סילוקו היה חם כאותו שעה.

ב. והנה יש להקשות כיצד העם שעמדו מרחוק ראו הנס, שהרי השולחן היה בהיכל ואסור להכנס לשם, א"כ איך ראו החום או שהיה רך. השי"ח יצחק מבסרל לפי תוס' שהיו מוציאים השולחן לחוץ והיו נותנים לחבירים

ליגע בו שיראו שהוא רך, כי בלי זה א"א להכיר הנס. הריטב"א (יומא כא.) מתרץ שבשעת שימה ולקחה היה חם הרבה עד שהיה **הבל** יוצא ממנו כלחם היוצא מן התנור, ורק דרך זה היה אפשר לראות מרחוק. ועל בשר"ת הרדב"ז (ב' אלפים קע"ח) שהשיג על הריטב"א, דאין דרך הלחם להעלות הבל. ומפרש שבשבת שבתוך המועד סמוך לסדור לחם הפנים היה מגביהין את השולחן ומושכין אותו מעט לצד פתח ההיכל, כדי שיראו אותו מרחוק, שהרי היה נתון לצד צפון, ועדיין הוא לפניהם, אבל לא היו מניחין אותו לחוץ, ומיד היו הכהנים מסדרין הלחם החדש, ומוציאין הישן ומראין לעולי רגלים, ראו חיבתכם לפני ד', שעברו עליו ח' ימים ועדיין הוא חם, והוא עשה נס זה שחביבין לפניו, ועי"ש שאפי' בשבועות אם לא היה בשבת היו מתעכבים לראות הנס, ע"כ. [לפי רש"י והרדב"ז רק בשבת היו מגביהין השולחן, אולם הריטב"א לומד שהיה מגביהין השולחן **באמצע השבוע** כי

א"א להסלק הלחם מעל השולחן אלא בשבת, ורוב הרגלים אינם ביום שבת עצמם. והצאן קדושים (מנחות כט תוד"ה סילוקו) מסביר שהגביהו השולחן להראות שהנס נעשה ע"י השולחן ששמר חום הלחם.

ג. בירושלמי (חגיגה ג, ח כב:): מבואר שהיו מוציאים השולחן מההיכל ומראים אותו לעולי רגלים, וכן דעת הרמב"ם (משכב ומושב יא, יא) אחר הרגל היו מטבילין כל הכלים שבמקדש מפני שנגע בהן ע"ה בהחג, לפיכך אמרו הזהירו שלא תגעו בשולחן בשעה שמראין אותו לע"כ כדי שלא יטמא במגען אחר הרגל ויצטרך טבילה והערב שמש ונא' תמיד, ע"כ. ואולי כך ס"ל לתוס' (חגיגה כו:): אין נראה שהיה מותר לישראל ליכנס עד ההיכל, לפי"ז

צ"ל שהיו מוציאים השולחן עד העזרה, וכן לומד השי"ח יצחק. אולם המשנה למלך לומד בתוס' שלא הוציאו השולחן רק **מגביהין אותו** וראו מרחוק, ודעתו שאזוהרה שלא תגעו בשולחן היו רק לכהנים ע"ה.

ד. בירושלמי (חגיגה ג, ח כב:): מבואר שאומנתן המיוחדת של בית גרמו היתה שלחה"פ לא היה מתעפש, לכא' הלא בלא"ה היה נס שנשאר חם כיום הלקחו, ועו"ק במשנה (מנח' צו.) שהיה צריך קנים בשולחן כדי שלא יתעפש הלחם, ו**כיון שיש נס למה ציזכים עצות שלא יתעפש**. ותירצו תו"י ותוס' הרא"ש (יומא שם) דמ"מ מה שאפשר בידי אדם אין ה' עושה דרך נס, ע"כ. ולכן מתרץ הירושלמי (שקלים ו, ג) למה הקפידו לא להכניס הלחם"פ על שולחן כסף. (ע"ע במהרש"א ומהרד"ח). עוד תירוץ כ' הרדב"ז (תמו"מ ה, ב) והמאירי, דהנס בלחה"פ היה בבית ראשון בלבד, וכן בבית שני כשהיו כהנים גדולים צדיקים (עי' יומא ט.) אבל כשהיו ממניין כה"ג ע"י ממון נתקלקל הכל. והרדב"ז תירץ דל"ג היו הקנים, וההגיל כח הנס שיוצא מהמנהג הטבעי, שאע"פ שהרוח מנשבת בו, והיה ראוי שיתקרר כפי הטבע, היה עומד חם כל השבוע עד שעת הלקחו מעל השולחן.

בענין תמיד בלחם הפנים ובת"ת

הרב יעקב הירשמן

א. במתני' מנחות צט: לענין לחם הפנים, אלו מושכין ואלו מניחין וטפחו של זה כנגד טפחו של זה שנאמר לפני תמיד [פי' התפא"י לכן לא יסלקו המערכה הישנה עד שיונחו שם מיד אל יד המערכה החדשה]. ר' יוסי אומר אפי' אלו נוטלין ואלו מניחין אף היא היתה תמיד, ובגמ' תניא רבי יוסי אומר אפי' סילק את הישנה [פרש"י מערכות שעתמו שם בשבת זו] שחרית וסידר את החדשה ערבית אין בכך כלום אלא מה אני מקיים לפני תמיד שלא ילין [פרש"י בלילה] בלא לחם.

וכתב הקרן אורה: משמע דאפי' סידר החדשה בערב מוצאי שבת כשר כל שלא לן השולחן בלא לחם, אבל א"א לומר כן דמצותו לערוך בשבת דוקא כדכתיב ביום השבת כו' יערכנו, וע"כ ערבית דקאמר היינו בין הערבים והכי תני בתוספתא סידר החדשה בין הערבים, והא דקאמר שלא ילין כו' לאו דוקא אלא שלא יהיה שעה אחת בלילה בלא לחם והכי איתא במגילה דבר שמצותו כל היום כשר כל היום [ובגמ' מגילה שם כ"א]. דלא תוויי לחם הפנים הרי שמצותו ביום].

והנה במנחות (שם) א"ר אמי מדבריו של ר' יוסי נלמוד אפילו לא שנה אדם אלא פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית קיים מצות לא ימוש ספר התורה הזה מפך. [פרש"י דש"מ מדעמד הישן שחרית מעט בשולחן והחדש ערבית מעט קרי ליה תמיד]. ועפ"ז סיים שם הקר"א דא"כ הא דילף ר' אמי מדר"י דאפי' לא קרא ק"ש אלא שחרית וערבית קיים מצות לא ימוש הכי יליף כי היכי דלר"י תמיד לאו דוקא ואפי' היה כמה שעות בלא לחם מיקרי תמיד ה"נ יום ולילה לאו דוקא כל היום וכל הלילה אלא שעה אחת ביום שעה אחת בלילה ג"כ קיים המצוה, עכ"ל.

וצ"ב מה מקשר הקרן אורה פשט הגמ' דר' אמי [שלכאו' לא הוסיף על פשט הגמ' כלום], עם דבריו דלעיל שערבית הכוונה בין הערביים. ואפשר דכוונתו, שאילו דבריו היינו אומרים ערבית כפשוטו בלילה, א"כ שפיר מוכיח ר' אמי על ת"ת ביום ובלילה, אבל לדבריו של הקר"א שלא איירינן בדברי ר' יוסי מלילה א"כ היאך מוכיח ר' אמי על ת"ת בלילה, וזהו דנחית הקר"א לבאר דשפיר נלמוד גם על לילה דילפי' מתמיד בלחה"פ שלא דוקא. [ומש"כ הקר"א דאפי' לא קרא ק"ש וכו', לכאורה לא דק, דר' אמי לא איירי מק"ש אלא מפרק אחד, ויש נפ"מ בין קר"ש לפרק אחד, שהרי ק"ש מחויב בלאו ת"ת מדין קריאת שמע והוי חידוש, דיוצא בזה לא ימוש, וכמש"כ מהרש"א בח"א שם במנחות].

ב. השפת אמת (שם) מקשה: לכאורה מה דמיון לא ימוש לתמיד, דלא ימוש אפי' שעה אחת משמע כמו לא ימוש עמוד הענן יומם דהוא שעה אחת של בין השמשות. ונראה דעיקר כונת הגמ' על סיפא דקרא והגית בו יומם ולילה. דלא ימוש ודאי לאו דוקא דלא נתנה תורה למלאכי השרת וא"א שלא יתבטל רגע אחד רק והגית בו יומם ולילה על זה מדמה הגמ' לתמיד דהכא עכ"ל השפ"א.

ויש להתבונן לפי דבריו מה היה הס"ד דוהגית בו יומם ולילה אילולי חידושו של ר' יוסי, דלומר דס"ד שצריך ללמוד כל היום וכל הלילה בלי הפסק, טוען השפ"א דפשיטא שאינו כן דלא נתנה תורה למלאכי השרת – וכמו לא ימוש אף דסובר השפ"א שבהכרח כוונתו כל רגע ואעפ"כ מסברא אנו מחדשים שאין החיוב כן, וכנראה דהיה ה"א שיומם ולילה כפשוטו אך לא כל רגע ממש, וזהו שחידש ר' אמי שמדבריו של ר' יוסי יוצא חידוש שיומם ולילה אינו כפשוטו.

ובלח"מ (הל' ת"ת פ"א ה"ח) מבואר דמסברא כבר יודעים שיומם ולילה זה לא כפשוטו שהרי צריך זמן למלאכה דק"ל יפה ת"ת עם דרך ארץ, עכ"ד, וגם לפי"ד יוצא דאילו חידושו של ר' אמי מדר' יוסי, אה"נ היה מתפרש והגית בו יומם ולילה כפשוטו, אבל לא כפשוטו שכל רגע. נמצא דלפי השפ"א היה מתפרש יומם ולילה רק כמה שזה כבר לא בגדר מלאכי השרת, שלא נתנה תורה למלאכה"ש ללמוד בלי הפסק, אבל מה שכבר אינו גדר של מלאכים ה' חיוב אילולי ר' יוסי, ולהלח"מ אילולי ר' יוסי ג"כ היה היתר למלאכה וחוץ מזה היה צריך ללמוד יומם ולילה כפשוטו אילולי דר' אמי שחידש מר' יוסי.

« המשך מעמ' 1 »

הספר התחתון לזה שמעליו, אזי כובד העליונים יגרום שהקנה יעשה רושם סדק בספר התחתון. מעתה א"ש, דהקנים בין לחם ללחם נצרכו כדי שלא יתעפש הלחם. ואילו יהיו כל ששת הלחמים זה על זה על קנים שביניהם, אזי כובד הלחם [שהיה בשיעור ו' על ו' טפחים ברום טפח], יגרום לקנים שתחתיו לסדוק הלחם שתחתיהן וישבר עי"ז, לכן צריך סניפים לקבוע בהם את הקנים ולא יכבידו על הלחם שתחתיהם. ולכן אמר רבה כברש"י בחומש שהקנים נצרכו רק משום איעפוש. וכשאפשר בלעדיהם ויהיו כל ששת הלחמים זע"ז בלא קנים במשך השבת, לא מיעפשי בהאי פורתא. והכבדתן על התחתונים בלא קנים אינו שוברם. ולכן רק הסניפים קרויים מכילתיה ע"ש תפקידם לסבול משא הקנים והלחמים, ולא הקנים קרויים כך כי לא באו לשם משא.

מצות לחם הפנים

כ' הר"מ בסה"מ מ"ע כז היא שצונו להשים לחם הפנים לפניו תמיד והוא אמרו יתעלה ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד, וכבר ידעת לשון התורה להשים לחם חדש בכל שבת. ויל"ע שבפרטי המצוות שבריש הל' תמידין ומוספין כתב לעשות לחם הפנים. ושם בהלכות פ"ה (ה"א) כ' דהמצוה לסדר לחם הפנים בכל יום שבת על השלחן, שנא' (בפר' אמור) ביום השבת יערכנו. (וכ"ה במנין הקצר). ועי' בקרית ספר שכ' "לעשות לחם הפנים ולסדרו". וצ"ב דלכא' העשייה היא רק הכשר מצוה. ועי"ש בסה"מ שנכלל במצוה הלבונה והאכילה. אכן במנין הקצר לא הזכיר אותם, והשיג ע"ז הראב"ד שם למה לא חשב הקטרת הבזיכין ואכילת לחם. ועי' כס"מ שתי' דלשון אשה לה' אינו לשון מצוה, והגר"ז יישב דס"ל להר"מ דמצות הקטרת הבזיכין ואכילת הלחם אינה מדין לחם הפנים אלא מדיני מנחות. ועי' מנ"ח (צז) דגם השלחן הוא מדיני המצוה.

מהות הפנים של לחם הפנים

תנן במנחות צו. בן זומא אומר ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד לחם פנים שיהו לו פנים. ופירש רש"י פנים – דפנות ושיהא לו פנים חזיות והן הן הקרנות (גי' הצ"ק) ועי' תוי"ט דרש"י גרסי' במתני' שיהו לו פנים ושיהא לו פנים. ומבואר דנקרא "פנים" ע"ש ב' דינים שיש בו, דפנות וקרנות. ועי' תוי"ט. ורבינו גרשום פי' דכל דין הפנים הוא קרנות (וגרס שיהו לו פנים).

ובחומש פירש"י (כט) שהיה עשוי כמין תיבה פרוצה מב' רוחותיה שוליים לו למטה וקופל מכאן ומכאן כלפי מעלה כמין כותלים, ולכך קרוי לחם הפנים שיש לו פנים רואין לכאן ולכאן לצדי הבית מזה ומזה.

ועי' רמב"ן שהעיר דכ"ז רק למ"ד כמין תיבה פרוצה אבל לדברי האומר כמין ספינה רוקדת אינו כן. [ועי"ש מ"ש ע"ד האמת]. ולמשנ"ל עפי"ד רש"י במנחות, לכאן י"ל דלמ"ד ספינה נקרא פנים ע"ש הפנים דהיינו הקרנות. והאבן עזרא פירש דנקרא לחם הפנים בעבור שהוא "לפני תמיד". וכ"כ הרוקח והחזקוני. ועי' בתרגום יב"ע שתרגם "לחם גוואה" ופירש הכתב והקבלה דכוונתו ענין פנימיות להיותם מונחות בקדש פנימה.

ועי' רשב"ם ביאר לפי פשוטו דהוא לחם הראוי לשרים דהיינו לחם נאה, וכמו שכתוב וישא משאות מאת פניו. [וכ' דזהו הפי' ולחנה יתן מנה אחת אפים, מהקערה של פני אלקנה, כי את המנה החשובה נותנים לפני בעה"ב].

ורבנו בחיי כתב דמ"ש רש"י הוא ע"ד הפשט, אבל ע"ד המדרש נקרא פנים משום שהיה עבוי טפח [ואין פנים פחותים מטפח]. וכ"כ הבכור שור. ובאמת כך פי' רש"י בפסחים (לז. ד"ה שכן) ובביצה (כב:) דהוא ע"ש שעובי דפנותיו טפח.

ועי' רמב"ם (תמידין ה, ט) כל חלה מהן מרובעת שנאמר לחם פנים שיהיו לו פנים רבים. ובפיה"מ (מנחות פ"א מ"ד) כתב שיהא לו פנים הרבה ר"ל מוקפים אותה ו' טפחים, עי"ש. ועי' ברלב"ג שהיו לו פנים רבים כיון שהיה בעל שמונה צלעות. והתשב"ץ (ח"א קלד) הביא בשמו שהיו לו שמונה עשר שטחים, עי"ש שהאריך לבאר שיטתו.

דין תמיד בלחם הפנים

מצות לחם הפנים בשלחן היא כדכתיב (כה, ל) "ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד". (וי"א דלכן נקרא פנים, עי' לעיל). ובפר' במדבר במסע המחנות כתיב (ד, ז), "ועל שלחן הפנים יפרשו בגד תכלת... ולחם התמיד עליו יהיה".

ונחלקו ת"ק ור' יוסי במנחות צט: בגדר הדין דתמיד אם הוא שלא יהא רגע אחד בלא לחם, או דסגי שנוטל ומיד מניח. ומבואר בגמ' טעמא דר"י דלפני תמיד הוא שלא ילין שלחן (בלילה) בלא לחם. ועי' רש"י (ד"ה מדבריו) דלר"י מוקיים תמיד במעט שיהא חפץ ומעט ערבית. ועי' מגילה כא.

ופסק הרמב"ם כת"ש שלא יהיה הפסק כלל אלא אלו מושכין ואלו מניחין טפחו של זה בתוך טפחו של זה. ומשמע דהוא דין בשלחן שלא יהא בלא לחם, והכי מוכח מדאי' בירוש' שקלים (פ"ו ה"ג) לא היה שם לחם מהו להניחו לשבת הבאה, א"ל כתיב ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד לחם פנים אפילו פסול. ועי' מקדש דוד (כב, א) דהיא גזיה"כ שיניח אפי' לחם פסול על השלחן כדי שלא יהא בלא לחם. ומבואר דהוא דין בשלחן ולא בלחם. ועי' בל' הרמב"ם בהל' בית הבחירה (פ"א ה"ז) ושלחן מימין ועליו לחם הפנים.

ויש שכ' לבאר בזה מה דרק הכא בשלחן נאמר דין לחם הפנים, אבל בכל פר' עשיית הכלים לא נזכרה עבודתם, והוא משום דמלבד דין הקרבן שבלחם הפנים, יש גם דין בשלחן שלא יהא בלא לחם. ועי' גור"א.

עשרה שולחנות שעשה שלמה

במנחות צח: עשרה שולחנות עשה שלמה המלך שנאמר (דהי"ב ד, ח) ויעש שולחנות עשרה וגו'. וביאר המקדש דוד (כא, ג), דההיתר להוסיף כלים כשם שהבנין עצמו שונה מהמשכן כך הכלים שהם חלק מהבנין. [אבל מה שייך לעבודה שווה במשכן ובמקדש ולכן היו מסדרין רק על אחד, כדלק'].

ושם צט. נחלקו ת"ק ור"א בן שמוע אם היו מסדרין עליהם לחם. ועי' נובי"ת או"ח סו"ס קכב דסתמא גמ' מוכח כמ"ד שעל כולם היו מסדרין. [ועי' בל' המקרא בדה"ב ב (ד, יט) ויעש שלמה את הכלים... ואת השלחנות ועליהם לחם הפנים]. ולד' רש"י גם למ"ד על כולם היו מסדרין, היינו פעמים בזה ופעמים בזה [אבל לעולם היו רק י"ב לחמים].

ובגמ' שם (צח:) הכריחו שכולם היו בצד צפון שהרי התורה אמרה (פקודי כו, לה) והשלחן תתן צלע צפון, אלא. ומבואר דהיה להם דין שלחן דצריך לסדרן בצפון דוקא. ז"א דאף אם לא היו מסדרין עליהם לחם זהו כנ"ל מצד דיני העבודה אבל מצד דין הבית וכליו הרי זה שלחן גמור. ועי' מקדש דוד (ב, א) שהקשה איך נתקדשו בלא עבודת סידור הלחם, וכתב דע"כ עמידתן על מקומם היא מלאכתן ומקדשת אותן.

אכילת לחם הפנים

כתיב בפר' אמור (כד, ט) והיתה לאהרן ולבניו ואכלוהו במקום קדוש כי קדש קדשים הוא לו מאשי ה'. והאכילה היא פרט ממצות לחה"פ שכן כתבה הר"מ במצוה כז שצונו להשים לחם הפנים... ושיהיה עמו לבונה ושיאכלו הכהנים הלחם.

ואי' ביומא לט. שבשני שמעון הצדיק נשתלחה ברכה בלחם הפנים וכל כהן שמגיעו כזית, יש אוכלו ושבע ויש אוכלו ומותיר. מכאן ואילך נשתלחה מאירה וכל כהן מגיעו כשיעור פול והצנועין מושכין ידיהן, ופירש"י כיון שאינו משיבע. וכ' התו"י דמשכו ידיהן כיון שהוא פחות מכזית ואין כאן מצות אכילה. אכן כתבו עפ"י מה דמשמע בפסחים (ג:) דמ"מ "לא בעי כזית לגמרי" אלא כזית עדיף, וחשיבא אכילה". ור"ל שבאופן ששבע גם פחות מכזית היו חשיבות מצד השביעה. וכך מוכח גם בדברי רש"י שכ' (סד"ה וכל) דבימי שמעון הצדיק לא היו מושכים ידיהם מפול. ועי' חת"ס (או"ח מט).

ועי' בית הלוי (ח"א ב, ז) דשאני אכילת קדשים משאר אכילות מצוה, דאינו מוטל על הגברא אלא המצוה שייאכל, וראיתו מלחה"פ שא"צ לאכול כזית. אך המנ"ח (קלד) כ' דכשאין לכ"א כזית הוא כמו דאין מה לאכול וליכא מצות אכילה, (עי"ש משה"ק על התו"י), ודוקא עי"ז שהצנועין משכו ידיהם נתרבה חלק הנותרים ונמצא שאכלו כזית.

ובעיקר הראיה מאכילת לחה"פ פחות מכזית, העיר המקדש דוד סי' יד (ו) דמנ"ל שאכלו את הפול של לחה"פ בפנ"ע, דאפשר שצדפוהו עם שיירי מנחות ועי"ז הויא אכילה בכזית (שהרי אין מ"ע בפנ"ע באכילת לחה"פ אלא היא מצוה כללית של אכילת קדשים ואכילת מנחות, עי' סה"מ פח-פט). ועי"ז כ' המש"ח בפר' צו (ו, ט) דאם היה מגיעו כפול היה אוכלו בצירוף שאר קדשים לכזית.

שפע ברכה ע"י לחם הפנים

כתב רש"י בפר' (כד) זר זהב סימן לכתר מלכות שהשלחן שם עושר וגדולה, כמו שאומרים שלחן מלכים. והוסיף הרמב"ן שזה סוד השלחן כי ברכת ה' אינה יש מאין אלא כשיהיה שורש דבר תחול עליו ברכה, "וכן השלחן בלחם הפנים בו תחול הברכה וממנו יבוא השובע לכל ישראל. ולכן אמרו (יומא לט.) כל כהן שמגיעו כפול (צ"ל כזית) אוכל ושבע".

וכ' החינוך (צז) בשרשי המצוה דמשום שבלחם יחיה האדם צריך שתהיה הברכה מצויה בו תמיד, ומתוך עסקנו בו לקיים מצות השי"ת יהיה הרצון והברכה חלים עלינו ויתברך במעינו, ועי"ש שביאר דעי"ז היו שבעים ממנו במעט מפני שהוא תשמיש המצוה ובו נעשה רצונו, היתה הברכה דבקה בו ביותר. וכע"ז כתב רבינו בחיי והוסיף שלכן נקרא "שלחן" מלשון שהקב"ה שולח ברכתו בלחם שעליו ומשם הברכה משתלחת בכל המזונות ויבא שובע לכל העולם.

ועי' ב"ב כה: הרוצה להעשיר יצפין ויסמנך שלחן בצפון, ופי' רבינו גרשום שולחן בצפון היינו עושר שיעריך שולחנו מחמת עשרו. [ועי"ש במהרש"א דרומז להסתפקות במועט, ועי' כת"ס בפר'].

ודעת הספורנו דהיו לשלחן ב' כתרים, הא' לשולחן עצמו המורה על פונסת המדינה וסידור עניניה. והב' למסגרת, המורה היות סוגר בעדה מכל מזיק להשביט אויב ומתנאם.

כתב בס' העייתים בסוף הל' מוסף דשבת (סי' קצא): נהגו רבנן וכן כל בתי כנסיות דאית בהו בני תורה דלא נפקי מבי כנישתא לאתרו עד דקבעי פירקא... ואנן לעניות דעתן חזי לן לתקוני פירקא דליהו קביעותא למיתניה ביה בכל שבת ושבתא... לחם הפנים נילוש אחת אחת ונאפת שתיים שתיים... ומקמי דליפתח קרי האי פרשה ולקחת סולת ואפית אותה שתיים עשרה חלות... והואיל ולא איתקין לא בתפלה ולא בקרה"ת שפיר דמיומצוה רבה היא וטעמא דמיסתבר למיקבע עליה פרשה דיליה פירקא ולאדכורי בכל שבתא.

קושיא

צ"ע, דלכאורה כל גר שנתגייר, שיתחייב מיד ביום שנכנס תחת כנפי השכינה, לקרוא פרשת זכור, דהא כבר איתבדר באהלי תורה מאי דהנחילו לן רבותינו, דמצות זכירת מעשה עמלק הוי מצוה תדירה כל השנה, אלא דבקריאה אחת בשנה הוא זוכרו כל השנה, דרושם הזכירה מהני עד שנה, וכמבואר בברכות נח ע"ב ובב"מ כח ע"א. [יעיין בזה במהר"ם שיק בספרו על תרי"ג מצוות (תרה ב) משמיה דהח"ס, ובפעולת שכיר על המעשה רב ס' קלג, ובספר מיני תרגימא להגר"י פיק בסופו, ובש"ת תורת חסד ס' לו. וע"ע בש"ת חת"ס אבה"ע קיט] וא"כ גר שנתגייר, דהוא מעולם לא שמע כלל פרשת זכור, ופעמים משכח"ל דאף עתה לאחר שנתגייר, אכתי אינו יודע כלל ענין דמעשה עמלק ומצות מחייתו, אזי שיתחייב מיד לקרוא פרשת זכור.

וכי"ב י"ע, על כל קטן שנעשה בר מצוה, שיתחייב מיד ביום שנכנס לעול מצוות, לקרוא פרשת זכור. איברא דבהא איכא למימר, דס"ר"ס הוא שמע בהיותו קטן, ואכתי יש בו עתה רושם הזכירה, ושמא מדאורייתא סגי בהכי. וביותר, דבנותן טעם לצרף בזה מאי דאיכא דסברי, דמעשה מצוה דקטן, המחוייב במצוה מדין חינוך מדרבנן, דמוציאו יד"ח אף לאחר שידגיל ויהיה מחוייב מדאורייתא, [יעיין היטב במרדכי מסכתא מגילה רמז תשצח, ובמג"א ריש ס' רסז, ובחי"א בהל' שבת כלל ו' דין ג', ובמנ"ח בתלת דוכתי, מצוה ו, לא, שו, ובש"ת משיב דבר ח"א ס' יח] אלא בגר שנתגייר מאי איכא למימר.

הרב שלמה זלמן כהן

**תירוצים שיתקבלו עד יום שני
יתפרסמו בס"ד בגליון שבת זכור-פורים**

« המשך מעמ' 1

בלחה"פ מעולם לא נחשב כמנחה אחת דהרי הבזיכין מבוררים לעצמם ואין להם שייכות לחם, כמו שיוכת דקומץ לגבי שירים, אלא שקודם זמן הסרת הלחם נפסלו הבזיכין כיון שטעונוין "סידור" עם הלחם על השולחן, וזה תנאי בעצם שם בזיכין הלחם שאם לא היה סידור של הלחם והבזיכין על השולחן ביחד לא יכול להקטירם בתור בזיכין לחה"פ. אבל אי"ז כלל חלות שם קמיצה. ומה דקרי ליה שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה, הכוונה שכמו שהקומץ לא נפסל בפסול דחייל על השירים ה"ה שהבזיכין לא נפסלו מהלחם, שאינם תלויים זב"ז וזה הגדר גם קודם זמן סילוק הלחם, ורק שאז נפסל מטעם חסרון דין סידור. וכל ק' הגמ' היא דמ"מ יפסל מדין שירים שחסרו שאין מקטיר הקומץ, וה"נ בבזיכין הם מוקטרים על הלחם, שהם המתירים של הלחם. וזה דין בפנ"ע ששייך גם בדינא דלחה"פ, כיון דהבזיכין לגבי הלחם הוי כקומץ לגבי שירים בדין הקטרתו, וע"ז משני דסבר דשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן.

והגרי"ז הוכיח שגם לאחר סילוק הלחם חשיב "קרבן" ולא "שירים" דפליגי במנחות (יד:) אם נטמא אחת מן החלות או מן הסדרים אם כולם נפסלים. ולר"י אין קרבן ציבור חלוק, ומוכח שאי"ז שירים דבשירים לא שייך צירוף בשם קרבן שיפסל זא"ז. ובע"כ דבלחה"פ גם לאחר סילוק יש שם קרבן ציבור ואין ק"צ חלוק. וכמש"נ שאין סילוק הבזיכין עבודת קמיצה לגבי הלחם ומשו"ה לא מקבל שם שירים.

לקביעת תברותא 9141217 24 שעות ביממה

דרושים לחברות

נושא	מקום	שעה	טלפון
דף היומי	קצות החושן	אחרי הנץ	050-4172314
גיטין פ"ק עם בחור ישיבה	מסילת יוסף 1	9-12	052-7181986
גמ' ברכות, מוסר חרדים בעיון	פתוח		052-7670381
הלכות שבת בעיון	נאות שמחה		052-7620656
טוש"ע א"ח	שאנת אריה		9742634
הלכות שחיטה	קומפלקס מסילת יוסף		052-7663551
פתוח	גבעה דרומית		052-7628697
פתוח	ימים ב, ה 10-12		054-8475461
מתקרב מהאיזור	10-12		057-3189011
מחפש כולל הלכה			057-3191353
מחפש כולל הלכה שבת/ ב"ח	לזמן קיץ		054-8459514
גמרא בעיון קל	ברכפלד	4:30	054-8423692
קדושיין בעיון	עדיף חפציבה	1-4 שעתיים	050-4144295
מפעל הש"ס 20 דפים	עדיף ברכפלד		057-3128357
גמ' קדושיין	ישיבת נזר ישראל	4:00-6:30	054-8408210
סדר מועד עמוד ליום	חברון, רח' שד"ח		054-8429484
דף היומי	בית אבא		052-7614024
ב"מ, המפקיד	אחרי 4		9740966
מסכת נדרים	המרכז - חפציבה		054-8408925
גמ' בקיאות	אזור קס"ם	4-5	057-3163311
פתוח	עדיף ברכפלד	6:00 מ	052-7648316
דרוש מגיד שיעור חם לעין יעקב	מושב גימזו	פעם בשבוע שעתיים	9761135
גפ"ת	מאור חיים נתי"מ 2	9:30	9790732
גמרא שבת גפ"ת הספק	היכל יצחק / בית יצחק	9:30	052-7149435
ניצב מברכין בעיון	אהבת תורה - ברכפלד	9-11 אפשר להשאיר הודעה	050-4115393
בבא מציעא, איחור נשך	עדיף בבית		052-7166636
פתוח	בבית, זכרון שמואל גרין פארק		052-7772915
פתוח	מאור חיים		9790732
שב שמעתא	קצות החושן	11-12	054-8437242
מס' ברכות	בבי"מ מול נתי"מ 11	10-11	054-8018066
קידושיין, דף ליום, גפ"ת	נזר ישראל, שערי המלך 2	10:45-11:45	054-8408216
פתוח	7-9		050-7532454
מ"ב ח"ב	קרית ספר	10:15-11:00	9744120
בבא מציעא	פונוביז' שד"ח	2-4 שעות	054-8404985

שעת המבחן!!!

מין הגר"ח קניבסקי שליט"א הראה לי ספרי כפר' ואתחנן, שמבואר להדיא שאילו כלל ישראל היו מתפללים על משה רבינו שיחיה ויכנס לארץ היתה תפילת הרבים מתקבלת ונענית. אלא שהקב"ה לא חפץ שיעשו זאת, ומש"כ לא יכל לומר להם זאת, ולכן לא התפללו. וכ"כ האוה"ח שם. זכינו לחיוך מן השמים, הקב"ה הראה לנו כמחשך אך שהתקיים הפסוק "פדה בשלום נפשי כי ברכים היו עמדי". תפילת הרבים התקבלה ולעיני כל העולם, התפרסמו דבריו של השל"ה הק' בענין תפילת רבים על הת"ח שכדור, שהם כאור לנשימה. **עתה הגיעה שעת מבחן האמת**. להראות לקב"ה עד כמה נחוצים לנו גדולי דורנו שליט"א.

מין רבינו הגרי"ש אלישיב שליט"א, בתקופה האחרונה יצא בקריאה נרגשת על שלושה דברים, וכמה שיותר נבדך בציות המושלם, זה ירבה לו זכויות שישבו לבריאותו האיתנה והשלמה במהרה. לפני כשנה וחצי עורר מן שליט"א על נושא הצניעות, וכתיב דברים חריפים עד כמה החובה לשמוע בכל הנהגת הלבוש לקול ב"ד "משמר התורה". ודי לחכימא ברמיזא.

שנית עורר מן שליט"א על ה"פיגול" בדמותם של העיתונים שאינם מנוהלים **מוגש ע"י:**
ארגון "משוכב נתיבות"
מרכז להצלה רוחנית

לקבלת הגליון בדוא"ל בקביעות, בכל ערש"ק יש לשלוח בקשה לכתובת: gal200@neto.bezeqint.net

להנצחות ופרסום בגליון: 052-7678393

המעוניינים להשתתף ולכתוב בקביעות נא לפנות לטל' 052-7678393

הגליון המיוחד לכבוד פורים

"ל בס"ד בשבוע הבא - שבת זכור

על מגילת אסתר

ביאורים בהלכה ובאגדה

חידושים מובחרים יתקבלו בשמחה עד יום שלישי בצהריים (ה' אדר) (בכת"י עד יום ראשון)

בדוא"ל: gal200@neto.bezeqint.net

או בתיבות "עומקא דפרשה":

בכניסה לאוצה"ס "בית יוסף" רח' שד"ח.

בג. הדרומית - ביה"כ"נ משוכב נתיבות, נתי"מ 90.

אין המערכת אחראית להחזיר כתבים או דיסקים.